

Med dvajsetimi zvezki »Kondorja« je Goldonijeva »Krčmarica« četrto odrsko delo. Ko bi bil natisnjen še zgled antične drame, bi lahko zapisali, da je urednik že nakazal razvoj evropske resne in vedre gledališke igre od njenih prvih vrhov do praga moderne, saj nas je seznanila ta podjetna in skrbno urejevana knjižna zbirka že s Shakespearom in z Molierom, z Gogoljem in zdaj, v enem zadnjih zvezkov, še z mojstrom italijanske komedije osemnajstega stoletja, s Carlom Goldonijem.

Njegova »Krčmarica«, ta vedra in razigrana igra o lepi in spogledljivi Mirandolini ter o njenih grofih, vitezih, markizih in natakarih, ki jih Mirandolina zapeljuje in ki bi jo oni radi zapeljali, je že tudi pri nas dolga leta znana in je bila že nekajkrat ocenjena. Naj spomnimo še na to, da je bila prevedena že v domala vse svetovne jezike od angleškega do grškega, od katalonskega do japonskega in kitajskega; da je bila vloga Mirandoline vselej (in je tudi še danes, po dveh stoletjih) ena od velikih želja temperamentnih dramskih igralk od Maddalene Raffi Marliani, ki jo je prva igrala, pa do Eleonore Duse; da so ji dajali priznanje tudi taki strogi sodniki, kakor je bil Voltaire, in da je ogréla pri éni od rimskih uprizoritev celo samega Goetheja, pa čeprav je bila takrat vloga podjetne krčmarice — v skladu s tedanjimi papeževimi predpisi — v moških rokah.

V naš jezik je pretil besedilo te Goldonijeve komedije že pred več desetletji V. Knaflič in v njegovem prevodu se je ohranila na gledaliških odrih predvsem v treh interpretacijah: kmalu po prvi vojni jo je uprizoril Milan Pugelj s Polonco Juvanovo v naslovni vlogi; pozneje, v režiji Jožeta Koviča, je bila krčmarica Mira Danilova; po zadnji vojni je bila komedija znova na sporedu slovenskega teatra, to pot v Trstu, z Emo Starčevo v Babičevi uprizoritvi.

Prevod v »Kondorju« je kajpada nov, prilagojen zahtevam sodobne slovenske odrske govornice. V spremnih besedah je prevajalka dr. Silva Trdina pregledno razložila rojstvo *commedie dell'arte* v italijanskem teatru srede šestnajstega veka in Goldonijev nastop kot reakcijo na kasneje poplitveno gledališko improvizacijo, to se pravi vrnitev k teatru, ki naj vendarle temelji na resni literarni podlagi, pa čeprav Goldoni pri tem ni hotel zavreči tistega, kar je vrednega dala *commedia dell'arte*; opisala je življenje vélikega komediografa, njegov vzpon in nevesel konec na tujem ter skrbno ocenila njegovo delo. Najmanj ji je to uspelo nemara pri sami oznaki naše vedre in temperamentne komedije, v kateri ni po mnenju spremnih besed »nobene strasti, le medla izčrpanost, ki je daleč od dobrega in zla, daleč od zgladne čednosti in ostudnega greha«. Ali je taka razlaga res zgodovinsko utemeljena s »psihologijo XVIII. stoletja«, ali je ne demantirata že sama vsebina in stil komedije in se zdi zato na silo prirejena za »šolsko rabo«?

D. M.

Slovniške in pravopisne drobtine

ARABICA

V marčni številki lanskega letnika JiS in v oktobrski številki letošnjega smo objavili nekaj napotkov za pravilno pisanje in izgovarjanje arabskih lastnih imen. Zaradi boljšega pregleda prinašamo danes izpopolnjen abecedni seznam nekaterih arabskih krajevnih in osebnih imen v pravilni slovenski transkripciji in z navedbo poudarka. Krativec označuje kratki, ostrivec pa dolgi naglas; pri imenih, ki imajo naglas na začetnem samoglasniku, smo označbo naglasa opustili.

Opozarjamo ponovno, da arabska vokalizacija v dandanašnjem izgovoru ni dognana. Samoglasnike izgovarjajo v različnih deželah različno; ponekod je močna tendenca za neizrazitim izgovarjanjem ali celo izpuščanjem nepoudarjenih samoglasnikov, podobno kakor v ruščini in angleščini, da nè govorimo o vsakdanji govorni slovenščini. Tako se glasi lahko arabski člen *al* tudi *el*, v Siriji celo *il*; pokrajina Nédžed je lahko *tudi Nedžd, mesto Džèdda tudi Džidda, knjižni Bajrút tudi Bejrút, osebno ime Arif tudi Aref, Sáid tudi Sáeb, Sálam tudi Salém itd. Knjižni dž izgovarjajo v Egiptu *g*.